

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

6 октомври 2021 година *

„Преюдициално запитване — Авторско право и сродни права — Правна закрила на компютърните програми — Директива 91/250/ЕИО — Член 5 — Изключения от ограничените действия — Действия, необходими за отстраняване на грешки от легитимния приобретател — Понятие — Член 6 — Декомпиляция — Условия“

По дело C-13/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от *cour d'appel de Bruxelles* (Апелативен съд Брюксел) (Белгия) с акт от 20 декември 2019 г., постъпил в Съда на 14 януари 2020 г., в рамките на производство по дело

Top System SA

срещу

État belge [белгийската държава],

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: Е. Regan, председател на състава, М. Pešič (докладчик), Е. Juhász, С. Lycourgos и I. Jarukaitis, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Top System SA, от Ё. Wery и М. Cocks, адвокати,
- за État belge, от М. Le Borne, адвокат,
- за Европейската комисия, от Ё. Gippini Fournier и J. Samnadda, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 10 март 2021 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, параграф 1 от Директива 91/250/ЕИО на Съвета от 14 май 1991 година относно правната защита на компютърните програми (ОВ L 122, 1991 г., стр. 42; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 114).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Top System SA и État belge (Белгийската държава) по повод на декомпиляцията от Selor, служба за подбор на федералната администрация (Белгия), на компютърна програма, разработена от Top System, и част от приложение, за което тази служба за подбор притежава лиценз за използване.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съгласно седемнадесето, осемнадесето, деветнадесето, двадесето, двадесет и първо, двадесет и второ и двадесет и трето съображение от Директива 91/250:

„като има предвид, че изключителните права на автора да не се допуска неразрешено възпроизвеждане на неговото произведение трябва да бъдат предмет на ограничено изключение, в случая на компютърна програма, за да се позволи възпроизвеждането, технически необходимо за ползването на такава програма от лицето, което законно я е придобило; като има предвид, че това означава, че действията по зареждане и пускане, необходими за използването на копие от програма, която е законно придобита и действията по отстраняване на нейните грешки, не могат да бъдат забранени с договор; като има предвид, че при липса на специфични договорни разпоредби, включително когато бъде продадено копие от програмата, всякакво друго действие, необходимо за използването на копие от програма[,] може да бъде извършвано в съответствие с нейното предназначение от законния притежател на това копие;

като има предвид, че лицето, което има право да използва компютърна програма, следва да не бъде възпрепятствано да извършва действия, необходими за наблюдаване, изучаване или изпитване функционирането на програмата, при условие че тези действия не нарушават авторското право върху програмата;

като има предвид, че неразрешеното възпроизвеждане, превеждане, преработка или преобразуване на формата на кода, в която копие от компютърна програма е било предоставено, представлява нарушение на изключителните права на автора;

като има предвид, че независимо от това могат да съществуват обстоятелства, когато такова възпроизвеждане на кода и превеждането на формата му по смисъла на член 4, букви а) и б) са единственият възможен начин за получаване на необходимата информация, за да се постигне съвместимост на самостоятелно създадената програма с други програми;

като има предвид, че трябва поради това да бъде взето под внимание, че само при такива ограничени обстоятелства извършването на действията за възпроизвеждане или превеждане от името на или от лице, което има право да използва копие от програмата, е законно и съвместимо с лоялната практика и трябва заради това да се приеме, че не е необходимо разрешението на носителя на права;

като има предвид, че целта на това изключение е да направи възможно свързването на всички компоненти на една компютърна система, включително тези на различни производители, така че те да могат да работят заедно;

като има предвид, че това изключение от изключителните авторски права не може да се използва по начин, който да накърнява законните интереси на носителя на права или който противоречи на нормалното използване на програмата“.

4 Съгласно член 1 от тази директива:

„1. В съответствие с разпоредбите на настоящата директива, държавите членки закрилят с авторско право компютърните програми като литературни произведения по смисъла на [...] [К]онвенция[та] за закрила на литературните и художествените произведения[, подписана в Берн на 9 септември 1886 г. (Парижки акт от 24 юли 1971 г.), в редакцията ѝ след изменението от 28 септември 1979 г.]. За целите на настоящата директива, изразът „компютърни програми“ включва техния подготвителен проектен материал.

2. Закрилата в съответствие с настоящата директива се прилага по отношение на обективизираната в каквато и да е форма компютърна програма. Идеи и принципи, които са заложили в който и да е елемент на компютърна програма, включително тези, които са заложили в нейните интерфейси, не се закрилят от авторско право по настоящата директива.

3. Компютърна програма се закриля, ако е оригинална в смисъл, че е собственото интелектуално творчество на автора. Никакви други критерии не са приложими за определяне пригодността [й] за закрила“.

5 Член 4 от Директивата, озаглавен „Ограничени действия“, предвижда:

„При условията на членове 5 и 6 изключителните права на притежателя на право, по смисъла на член 2, включват правото да извършва или да разрешава:

а) постоянното или временното възпроизвеждане на компютърна програма по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или отчасти. Доколкото зареждането, изобразяването на екран, изпълняването, предаването на разстояние или съхраняването на компютърната програма изискват такова възпроизвеждане, [те] изискват разрешението на носителя на правата;

- б) превеждането, преработката, обработката и всякакво друго изменение на компютърна програма и възпроизвеждането на съответните резултати, без да се накърняват правата на лицето, което изменя програмата;
- в) всяка форма на публично разпространение, включително отдаването под наем, на оригинална компютърна програма или на копия от нея. Първата продажба в [Европейския съюз] на копие от програмата от носителя на правата или с негово съгласие изчерпва правото на разпространение в [Съюза] върху това копие, с изключение на правото на контрол върху по-нататъшното отдаване под наем на програмата или на копия от нея“.
- 6 Член 5 от същата директива, озаглавен „Изключения от ограничените действия“, предвижда:
- „1. При липсата на специфични договорни разпоредби, действията[,] посочени в член 4, букви а) и б), не изискват разрешението на притежателя на права, когато те са необходими за използването на компютърната програма от лицето, което законно я е придобило в съответствие с предназначението ѝ, включително за отстраняване на грешки.
2. Изготвянето на резервно копие от лице, което има право да използва компютърната програма, не може да бъде ограничено с договор, доколкото това е необходимо за използването.
3. Лицето, което има право да използва копие от компютърна програма, има право без разрешението на носителя на права да наблюдава, изучава или изпитва функционирането на програмата, за да определи идеите и принципите, които са заложили в който и да е елемент на програмата, ако извършва това, докато осъществява всяко от действията, които има право да извърши, по зареждане, изобразяване на екран, изпълняване, предаване на разстояние или съхраняване на програмата“.
- 7 Член 6 от Директива 91/250 е озаглавен „Декомпиляция“ и гласи:
- „1. Разрешение на притежателя на права не се изисква, когато възпроизвеждането на кода и превеждането му от една форма в друга по смисъла на член 4, букви а) и б) са единственият възможен начин за получаване на информацията, необходима за постигане на съвместимостта на самостоятелно създадена компютърна програма с други програми, при условие че се спазват следните изисквания:
- а) тези действия се извършват от лицензополучателя или от друго лице, което има право да използва копие от програмата, или от тяхно име от лице, упълномощено да извърши това;
- б) информацията, необходима за постигането на съвместимост, не е била преди това вече предоставена на лицата, посочени в буква а);
- и
- в) тези действия се отнасят до части от оригиналната програма, които са необходими, за да се постигне съвместимост.

2. Разпоредбите на параграф 1 не позволяват информацията, получена по този начин:

- а) да се използва за цели, различни от тази, за постигане на интероперативност на самостоятелно създадена компютърна програма;
- б) да бъде предоставена на други, освен когато това е необходимо за съвместимостта на самостоятелно създадената компютърна програма;

или

- в) да се използва за развитието, производството или търгуването на компютърна програма, съществено сходна в нейната обективизирана форма или за всякакво друго действие, което нарушава авторско право.

3. В съответствие с разпоредбите на [...] [К]онвенция[та] за закрила на литературни и художествени произведения, разпоредбите на този член не могат да се тълкуват по начин, който позволява приложението им да се използва за неоснователно накърняване на законните интереси на носителя на права или да влизат в противоречие с нормалното използване на компютърната програма“.

8 Съгласно член 9, параграф 1 от тази директива:

„[...] Всякакви договорни разпоредби, противоречащи на член 6 или на изключенията, предвидени в член 5, параграфи 2 и 3, са нищожни“.

9 Директива 91/250 е отменена и кодифицирана с Директива 2009/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година относно правната закрила на компютърните програми (ОВ L 111, 2009 г., стр. 16). Директива 91/250 обаче е приложима *ratione temporis* към фактите по спора в главното производство.

Белгийското право

10 Член 5 от Закона от 30 юни 1994 г. за транспониране в белгийското право на Европейската директива от 14 май 1991 г. относно правната закрила на компютърните програми (*Moniteur belge* от 27 юли 1994 г., стр. 19315), изменен със Закона от 15 май 2007 г. за санкционирането на нарушенията на правата върху интелектуална собственост (*Moniteur belge* от 18 юли 2007 г., стр. 38734) (наричан по-нататък „LPO“), предвижда:

„Без да се засягат разпоредбите на членове 6 и 7, имуществените права включват:

- а) постоянното или временното възпроизвеждане на компютърна програма по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или отчасти. Когато зареждането, изобразяването на екран, изпълняването, предаването на разстояние или съхраняването на компютърната програма изискват такова възпроизвеждане, тези действия изискват разрешението на носителя на правата;
- б) превеждането, преработката, обработката и всякакво друго изменение на компютърна програма и възпроизвеждането на съответните резултати, без да се накърняват правата на лицето, което изменя програмата;

[...]“.

11 Член 6 от LPO гласи:

„§ 1. При липсата на специфични договорни разпоредби, действията, посочени в член 5, букви а) и б), не изискват разрешението на носителя на права, когато те са необходими за използването в съответствие с предназначението ѝ на компютърната програма от лицето, което има право да я използва, включително за отстраняване на грешки.

[...]

§ 3. Лицето, което има право да използва копие от компютърна програма, има право без разрешението на носителя на правата да наблюдава, изучава или изпитва функционирането на програмата, за да определи идеите и принципите, които са заложи в елемент на програмата, ако извършва това, докато осъществява действия, които има право да извърши, по зареждане, изобразяване на екран, изпълняване, предаване на разстояние или съхраняване на програмата“.

12 Съгласно член 7 от LPO:

„§ 1. Разрешение на носителя на права не се изисква, когато възпроизвеждането на кода и превеждането му от една форма в друга по смисъла на член 5, букви а) и б) са единственият възможен начин за получаване на информацията, необходима за постигане на съвместимостта на самостоятелно създадена компютърна програма с други програми, при условие че се спазват следните изисквания:

- a) действията по възпроизвеждане и превеждане се извършват от лицензополучателя или от друго лице, което има право да използва копие от програмата, или от тяхно име от лице, упълномощено да извърши това;
- b) информацията, необходима за постигането на съвместимост, не е била преди това вече предоставена на тези лица;
- c) действията по възпроизвеждане и превеждане се отнасят до части от оригиналната програма, които са необходими, за да се постигне съвместимост.

§ 2. Разпоредбите на предходния параграф не позволяват информацията, получена по този начин:

- a) да се използва за цели, различни от тази за постигане на интероперативност на самостоятелно създадена програма;
- b) да бъде предоставена на други, освен когато това е необходимо за съвместимостта на самостоятелно създадената компютърна програма;
- c) или да се използва за развитието, производството или предлагането на пазара на компютърна програма, по същество сходна в нейната обективирана форма, или за всякакво друго действие, което нарушава авторско право.

§ 3. Настоящият член не може да се прилага, по начин че неоснователно да се накърняват законните интереси на носителя на правата или да се засяга нормалното използване на компютърната програма“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 13 Top System е учредено по белгийското право дружество, което разработва компютърни програми и предоставя услуги в областта на информационните технологии.
- 14 Selor е публичният орган, отговарящ в Белгия за подбора и ориентирането на бъдещите сътрудници на различните публични служби на администрацията. След включването на Selor в *service public fédéral „Stratégie et Appui“* (Федерална публична служба „Стратегия и подкрепа“) *État belge* (белгийската държава) встъпва на негово място като ответник в спора по главното производство.
- 15 От 1990 г. Top System си сътрудничи със Selor, за сметка на което предоставя услуги по разработване и поддръжка в областта на информационните технологии.
- 16 За да изпълни задачите си, Selor постепенно въвежда информационни инструменти, предназначени да позволят подаването на онлайн кандидатури и тяхното обработване.
- 17 По искане на Selor Top System разработва няколко приложения, които съдържат, от една страна, функции, произтичащи от неговия рамков софтуер, озаглавен „Top System Framework“ (наричан по-нататък „TSF“), и от друга страна, функции, предназначени да отговорят на специфичните нужди на Selor.
- 18 Selor притежава лиценз за използване на разработените от Top System приложения.
- 19 На 6 февруари 2008 г. Selor и Top System сключват договор с предмет инсталирането и конфигурирането на нова софтуерна рамка, както и интегрирането и миграцията на източниците на приложенията на Selor в тази нова рамка.
- 20 Между юни и октомври 2008 г. Selor и Top System разменят електронни писма относно проблеми, свързани с функционирането на някои приложения, използващи TSF.
- 21 Тъй като не успява да постигне споразумение със Selor относно разрешаването на тези проблеми, на 6 юли 2009 г. Top System подава жалба срещу Selor и *État belge* (белгийската държава) пред *tribunal de commerce de Bruxelles* (Търговски съд Брюксел, Белгия) с цел по-специално да се установи, че Selor е извършило декомпиляцията на TSF в нарушение на изключителните права на Top System върху този софтуер. Top System иска също така Selor и *État belge* (белгийската държава) да бъдат осъдени да му заплатят обезщетение за декомпиляцията и за копирането на изходните кодове на посочения софтуер, заедно с компенсаторните лихви, считано от прогнозната дата на тази декомпиляция, тоест най-късно считано от 18 декември 2008 г.
- 22 На 26 ноември 2009 г. делото е върнато на *tribunal de première instance de Bruxelles* (Първоинстанционен съд Брюксел, Белгия), който с решение от 19 март 2013 г. по същество отхвърля искането на Top System.

- 23 Top System обжалва това решение пред запитващата юрисдикция — *cour d'appel de Bruxelles* (Апелативен съд Брюксел, Белгия).
- 24 Пред нея Top System поддържа, че Selor незаконосъобразно е извършило декомпиляцията на TSF. Според него съгласно членове 6 и 7 от LPO декомпиляция може да се извърши само въз основа на разрешение на автора или на неговия правоприменник или за целите на оперативната съвместимост. За сметка на това тя не била допустима за отстраняване на грешките, засягащи функционирането на съответната програма.
- 25 Selor признава, че е извършило декомпиляция на част от TSF, за да деактивира дефектна функция. То обаче изтъква по-специално, че съгласно член 6, параграф 1 от LPO е имало право да извърши тази компиляция, за да се отстранят някои грешки в проектирането, засягащи TSF, които правят невъзможно използването му в съответствие с неговото предназначение. Selor се позовава и на своето право по член 6, параграф 3 от LPO да наблюдава, изучава или изпитва функционирането на съответната програма, за да определи идеите и принципите, заложили в съответните функции на TSF, с цел да намери начин да предотврати спънките, предизвикани от тези грешки.
- 26 Запитващата юрисдикция счита, че за да определи дали Selor е имало право да извърши посочената декомпиляция на основание член 6, параграф 1 от LPO, трябва да провери дали декомпиляцията изцяло или отчасти на компютърна програма попада сред действията, посочени в член 5, букви а) и б) от LPO.
- 27 При тези обстоятелства *cour d'appel de Bruxelles* (Апелативен съд Брюксел) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли член 5, параграф 1 от [Директива 91/250] да се тълкува в смисъл, че разрешава на легитимния приобретател на компютърна програма да я декомпилира изцяло или отчасти, когато декомпиляцията е необходима за отстраняването на грешки, засягащи функционирането на програмата, включително когато отстраняването им се изразява в деактивиране на функция, засягаща правилното функциониране на приложението, включващо тази програма?
- 2) При утвърдителен отговор трябва ли освен това да са изпълнени условията по член 6 от Директивата или други условия?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 28 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 5, параграф 1 от Директива 91/250 трябва да се тълкува в смисъл, че легитимният приобретател на компютърна програма има право да декомпилира изцяло или отчасти тази програма, за да отстрани грешките, засягащи функционирането на програмата, включително когато отстраняването се състои в деактивиране на функция, засягаща правилното функциониране на приложението, включващо посочената програма.

- 29 Съгласно член 4, буква а) от Директива 91/250, който установява по-специално изключителните права на авторите на компютърни програми, носителят на авторското право върху компютърна програма има изключителното право да извършва или да разрешава постоянното или временното възпроизвеждане на тази програма по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или отчасти, освен когато са налице изключенията, предвидени в членове 5 и 6 от тази директива.
- 30 При спазване на същите изключения член 4, буква б) от Директива 91/250 предоставя на носителя изключителното право да извършва или да разрешава превеждането, преработката, обработката и всякакво друго изменение на компютърна програма и възпроизвеждането на съответните резултати.
- 31 Член 5, параграф 1 от Директива 91/250 обаче гласи, че при липсата на специфични договорни разпоредби, когато действията, посочени в член 4, букви а) и б) от тази директива, са необходими за използването на компютърната програма от легитимния приобретател в съответствие с предназначението ѝ, включително за отстраняване на грешки, за тях не се изисква разрешението на носителя на авторското право.
- 32 Съгласно член 6 от Директива 91/250, озаглавен „Декомпиляция“, разрешение на носителя на права не се изисква и когато възпроизвеждането на кода и превеждането му от една форма в друга по смисъла на член 4, букви а) и б) от тази директива са единственият възможен начин за получаване на информацията, необходима за постигане на съвместимостта на самостоятелно създадена компютърна програма с други програми, при условие че се спазват определени изисквания.
- 33 Следва да се отбележи, че декомпиляцията като такава не е посочена сред действията, изброени в член 4, букви а) и б) от Директива 91/250, на които се прави позоваване в член 5, параграф 1 от нея.
- 34 При това положение следва да се провери дали въпреки това обстоятелство действията, необходими за декомпиляцията на компютърна програма, могат да попаднат в приложното поле на член 4, букви а) и/или б) от тази директива.
- 35 За тази цел е важно предварително да се отбележи, както прави генералният адвокат в точка 39 от заключението си, че компютърната програма първоначално е съставена под формата на „изходен код“ на разбираем програмен език, преди да бъде транскрибирана във форма, която може да се изпълни от компютър, а именно под формата на „обектен код“, посредством специална програма, наречена „компилятор“. От своя страна операцията по преобразуването на изходния код в обектен код носи наименованието „компиляция“.
- 36 В това отношение следва да се припомни, че доколкото представляват две обективирани форми на компютърната програма, обектният код и изходният код на компютърната програма се ползват от закрилата на авторското право върху компютърните програми по силата на член 1, параграф 2 от Директива 91/250 (вж. в този смисъл решение от 22 декември 2010 г., *Bezpečnostní softwarová asociace C-393/09*, EU:C:2010:816, т. 34).
- 37 Обратно, „декомпиляцията“ има за цел да реконструира изходния код на дадена програма въз основа на нейния обектен код. Декомпиляцията се извършва с помощта на програма, наречена „декомпилятор“. Както подчертава генералният адвокат в точка 41 от заключението си, декомпиляцията по принцип позволява да се получи не оригиналният

- изходен код, а трета версия на съответната програма, наречена „квазиизходен код“, която на свой ред може да бъде компилирана в обектен код, позволяващ на тази програма да функционира.
- 38 Следователно декомпиляцията представлява операция по преобразуване на формата на кода на програма, включваща поне частично и временно възпроизвеждане на този код, както и превеждането му от една форма в друга.
- 39 Ето защо следва да се посочи, че декомпиляцията на компютърна програма включва извършване на действия, а именно възпроизвеждането на кода на тази програма и превеждането му от една форма в друга, които действително попадат в обхвата на изключителните авторски права, определени в член 4, букви а) и б) от Директива 91/250.
- 40 Това тълкуване се потвърждава от текста на член 6, параграф 1 от Директива 91/250, който, макар съгласно заглавието си да се отнася до декомпиляцията, изрично се позовава на „възпроизвеждането на кода“ и на „превеждането му от една форма в друга по смисъла на член 4, букви а) и б)“ от тази директива. От това следва, че понятието „декомпиляция“ по смисъла на посочената директива действително попада в обхвата на изключителните права на автора на компютърна програма, установени в последната разпоредба.
- 41 Съгласно член 5, параграф 1 от Директива 91/250 обаче легитимният приобретател на компютърна програма може да извършва всички действия, изброени в член 4, букви а) и б) от тази директива, включително тези, изразяващи се във възпроизвеждането на кода и в превеждането му от една форма в друга, без предварително да е получил разрешението на носителя на права, при условие че това е необходимо за използването на програмата, включително отстраняването на грешките, засягащи функционирането ѝ.
- 42 Ето защо от изложените по-горе съображения следва, че член 5, параграф 1 от Директива 91/250 трябва да се тълкува в смисъл, че легитимният приобретател има право да извърши декомпиляция на тази програма, за да отстрани грешките, засягащи функционирането ѝ.
- 43 Това тълкуване не се поставя под въпрос от член 6 от Директива 91/250, който, противно на поддържаното от Top System, не може да се тълкува в смисъл, че декомпиляцията на компютърна програма е позволена само ако е извършена с цел оперативна съвместимост.
- 44 Както следва от неговия текст, член 6 от Директива 91/250 въвежда изключение от изключителните права на носителя на авторските права върху компютърна програма, като позволява възпроизвеждането на кода или превеждането му от една форма в друга без предварителното разрешение на носителя на авторското право, когато тези действия са необходими, за да се осигури оперативната съвместимост на програмата с друга самостоятелно създадена програма.
- 45 В това отношение, на първо място, е важно да се припомни, че съгласно съображения 20 и 21 от тази директива могат да съществуват обстоятелства, когато такова възпроизвеждане на кода на компютърна програма или превеждането му от една форма в друга е единственият възможен начин за получаване на необходимата информация, за да се постигне съвместимост на самостоятелно създадена програма с други програми, и „само при такива ограничени обстоятелства“ извършването на тези действия е законно и съвместимо с лоялната практика и трябва заради това да се приеме, че за него не е необходимо разрешението на носителя на права.

- 46 От член 6, параграф 1, букви б) и в) във връзка със съображения 19 и 20 от Директива 91/250 следва, че по този начин законодателят на Съюза е искал да ограничи обхвата на изключението за оперативна съвместимост, предвидено в тази разпоредба, до обстоятелствата, при които оперативната съвместимост на самостоятелно създадена програма с други програми не може да се осъществи с други средства освен чрез декомпиляция на съответната програма.
- 47 Това тълкуване се потвърждава от член 6, параграфи 2 и 3 от Директива 91/250, който забранява по-специално информацията, получена в резултат на такова декомпилиране, да се използва за цели, различни от постигането на такава оперативна съвместимост, или за развитието на сходни програми и който освен това изключва по принцип възможността подобна декомпиляция да бъде извършена по такъв начин, че да се накърнят неоснователно законните интереси на носителя на права или да се засегне нормалното използване на съответната компютърна програма.
- 48 За сметка на това нито от текста на член 6 във връзка със съображения 19 и 20 от Директива 91/250, нито от структурата на този член може да се направи извод, че законодателят на Съюза е имал намерение да изключи всякаква възможност за възпроизвеждане на кода на компютърна програма и за превеждането му от една форма в друга, извън случаите, когато те се извършват с цел получаване на информацията, необходима за постигане на съвместимостта на самостоятелно създадена компютърна програма с други програми.
- 49 В това отношение е важно да се отбележи, че докато член 6 от Директива 91/250 се отнася до действията, необходими за осигуряване на оперативната съвместимост на самостоятелно създадени програми, член 5, параграф 1 от нея цели да позволи на легитимния приобретател да я използва в съответствие с предназначението ѝ. Следователно тези две разпоредби имат различни цели.
- 50 На второ място, както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 59 от заключението си, този анализ се потвърждава от подготвителните работи по приемането на Директива 91/250, от които е видно, че включването в първоначалното предложение на Европейската комисия на настоящия член 6 от тази директива цели да уреди конкретно въпроса за оперативната съвместимост на програмите, създадени от независими автори, без да се засягат разпоредбите, предназначени да позволят на легитимния приобретател на програмата да използва нормално последната.
- 51 На трето място, тълкуване на член 6 от Директива 91/250 в предложения от Top System смисъл би довело до накърняване на полезното действие на възможността, изрично предоставена от законодателя на Съюза в член 5, параграф 1 от Директива 91/250 на легитимния приобретател на програма, да отстрани грешките, които възпрепятстват използването на програмата в съответствие с предназначението ѝ.
- 52 Всъщност, както подчертава генералният адвокат в точка 79 от заключението си, отстраняването на грешките, засягащи функционирането на компютърна програма, изисква в повечето случаи, и по-специално когато подлежащото на извършване отстраняване на грешки се състои в деактивиране на функция, която засяга правилното функциониране на приложението, включващо посочената програма, съответното лице да разполага с изходния код или, при неговата липса, с квазиизходния код на тази програма.

53 С оглед на изложените по-горе съображения на първия поставен въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 1 от Директива 91/250 трябва да се тълкува в смисъл, че легитимния приобретател на компютърна програма има право да декомпилира изцяло или отчасти същата, за да отстрани грешки, засягащи функционирането на тази програма, включително когато отстраняването на грешки се състои в деактивиране на функция, която засяга правилното функциониране на приложението, част от което е посочената програма.

По втория въпрос

54 С втория си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи по същество дали член 5, параграф 1 от Директива 91/250 трябва да се тълкува в смисъл, че легитимният приобретател на компютърна програма, който иска да извърши декомпиляцията на тази програма с цел отстраняването на грешките, засягащи функционирането на последната, трябва да изпълни изискванията по член 6 от посочената директива или други изисквания.

55 В това отношение следва да се припомни, както бе посочено в точка 49 от настоящото решение, че предвиденото в член 6 от Директива 91/250 изключение има приложно поле и цели, различни от тези, предвидени в член 5, параграф 1 от същата директива. Поради това съдържащите се в член 6 изисквания сами по себе си не са приложими към изключението, предвидено в член 5, параграф 1 от тази директива.

56 Следва обаче да се посочи, че с оглед на текста, структурата и целта на член 5, параграф 1 от Директива 91/250 извършването на действия, които, взети заедно, представляват декомпиляция на компютърна програма, е подчинено на определени изисквания, когато се извършва в съответствие с тази разпоредба.

57 На първо място, съгласно текста на посочената разпоредба тези действия трябва да са необходими за използването на съответната програма от легитимния приобретател в съответствие с нейното предназначение, и по-специално за отстраняване на „грешки“.

58 При липсата на препращане към правото на държавите членки и на релевантно определение в Директива 91/250, понятието „грешка“ по смисъла на посочената разпоредба трябва да се тълкува в съответствие с обичайното значение на това понятие в общоупотребимия език, като се държи сметка за контекста, в който се вписва, и за целите на правната уредба, от която е част (решение от 3 юни 2021 г., Унгария/Парламент, С-650/18, EU:C:2021:426, т. 83 и цитираната съдебна практика).

59 В това отношение е важно да се отбележи, че в областта на информационните технологии с понятието „грешка“ обикновено се обозначава дефект, засягащ компютърна програма, който е в основата на проблем във функционирането ѝ.

60 Освен това в съответствие с целта на член 5, параграф 1 от Директива 91/250, припомнена в точка 49 от настоящото решение, подобен дефект, който представлява грешка по смисъла на тази разпоредба, трябва да засяга възможността за използване на съответната програма в съответствие с предназначението ѝ.

- 61 На второ място, от текста на член 5, параграф 1 от Директива 91/250 следва, че декомпиляцията на компютърната програма трябва да е „необходима“ за използването на съответната програма от легитимния приобретател в съответствие с предназначението ѝ.
- 62 В това отношение следва да се отбележи, че както бе констатирано в точка 52 от настоящото решение, отстраняването на грешки, засягащи използването на програма в съответствие с предназначението ѝ, в повечето случаи ще включва изменение на кода на програмата и това отстраняване на грешки ще изисква достъп до изходния код или поне до квазиизходния код на посочената програма.
- 63 Когато обаче приобретателят на съответната програма има достъп до изходния код по силата на закон или договор, не може да се приеме, че е „необходимо“ той да извърши декомпиляция на тази програма.
- 64 На трето място, съгласно текста на член 5, параграф 1 от Директива 91/250 той позволява отстраняването на грешки, без да се засягат „специфичните договорни разпоредби“.
- 65 В това отношение следва да се отбележи, че съгласно седемнадесето съображение от Директива 91/250 както действията по зареждане и пускане, необходими за използването на копие от програма, която е законно придобита, така и действията по отстраняване на засягащите нейното функциониране грешки не могат да бъдат забранени с договор.
- 66 Така член 5, параграф 1 във връзка с осемнадесето съображение от Директива 91/250 трябва да се разбира в смисъл, че страните не могат да изключват с договор всякаква възможност за отстраняване на тези грешки.
- 67 За сметка на това съгласно посочената разпоредба носителят на правата и приобретателят остават свободни да установят с договор условията за упражняване на това правомощие. В частност те могат по-специално да договорят, че носителят на правата трябва да осигури корективната поддръжка на съответната програма.
- 68 От това следва също, че при липсата на специфични договорни клаузи в този смисъл легитимният приобретател на компютърна програма има право да извърши, без предварителното съгласие на носителя на правата, действията, изброени в член 4, букви а) и б) от Директива 91/250, включително да декомпилира тази програма, доколкото това се оказва необходимо, за да се отстранят грешките, засягащи функционирането ѝ.
- 69 На четвърто място, легитимният приобретател на компютърна програма, извършил декомпиляцията на тази програма с цел отстраняване на грешките, засягащи функционирането ѝ, не може да използва резултата от това декомпилиране за цели, различни от отстраняването на тези грешки.
- 70 Всъщност член 4, буква б) от Директива 91/250 предоставя на носителя на авторското право изключителното право да извършва и разрешава не само „превеждането, преработката, обработката и всякакво друго изменение на компютърна програма“, но и „възпроизвеждането на съответните резултати“, тоест в случай на декомпиляция — възпроизвеждането на получения в резултат от тази декомпиляция изходен или квазиизходен код.

- 71 Така по силата на член 4, буква б) от Директива 91/250 за всяко възпроизвеждане на този код продължава да се изисква разрешението на носителя на авторското право върху тази програма.
- 72 Освен това член 4, буква в) от тази директива забранява публичното разпространение на копие от компютърна програма без съгласието на носителя на авторските права върху тази програма, което — както следва от член 1, параграф 2 от Директива 91/250 — се прилага и за копията от изходния или квазиизходния код, получени в резултат на декомпиляция.
- 73 Макар да е безспорно, че член 5 от тази директива разрешава на легитимния приобретател на компютърна програма да извършва такива действия без съгласието на носителя на авторското право, това е само доколкото те са необходими за използване на компютърната програма от този приобретател в съответствие с нейното предназначение.
- 74 С оглед на изложените по-горе съображения на втория поставен въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 1 от Директива 91/250 трябва да се тълкува в смисъл, че легитимният приобретател на компютърна програма, който иска да извърши декомпиляцията на тази програма с цел отстраняване на грешки, засягащи функционирането ѝ, не е длъжен да изпълни изискванията, предвидени в член 6 от тази директива. Посоченият приобретател обаче има право да извърши такова декомпилиране само в необходимата за споменатото отстраняване на грешки степен и при спазване, евентуално, на условията, предвидени в договора с носителя на авторското право върху посочената програма.

По съдебните разноски

- 75 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

- 1) Член 5, параграф 1 от Директива 91/250/ЕИО на Съвета от 14 май 1991 година относно правната защита на компютърните програми трябва да се тълкува в смисъл, че легитимният приобретател на компютърна програма има право да декомпилира изцяло или отчасти същата, за да отстрани грешки, засягащи функционирането на тази програма, включително когато отстраняването на грешки се състои в деактивиране на функция, която засяга правилното функциониране на приложението, включващо посочената програма.**
- 2) Член 5, параграф 1 от Директива 91/250 трябва да се тълкува в смисъл, че легитимният приобретател на компютърна програма, който иска да извърши декомпиляцията на тази програма с цел отстраняване на грешки, засягащи функционирането ѝ, не е длъжен да изпълни изискванията, предвидени в член 6 от тази директива. Посоченият приобретател обаче има право да извърши такова**

**декомпилиране само в необходимата за споменатото отстраняване на грешки
степен и при спазване, евентуално, на условията, предвидени в договора с носителя
на авторското право върху посочената програма.**

Подписи